

Advies kleine, unieke opleidingen

a. Adviesvraag van de minister van OCW

De Minister van OCW heeft SBB in juni 2012 verzocht om een advies uit te brengen voor de kleinschalige, unieke opleidingen met een reëel arbeidsmarktperspectief.

b. Uitgangspunt advies kleine, unieke opleidingen

Het uitgangspunt van SBB is dat 'kleine, unieke opleidingen' opleidingen zijn voor zeldzame specialistische beroepen met een reëel arbeidsmarktperspectief, die beschermd moeten worden tegen onnodige concurrentie of waarvan zonder aanvullende maatregelen verwacht mag worden dat deze dreigen te verdwijnen. Onderwijs en bedrijfsleven verenigd in SBB zijn het erover eens dat kleine, unieke opleidingen voor zeldzame beroepen die voor de arbeidsmarkt relevant zijn, voor Nederland behouden moeten blijven en ondersteund moeten worden. SBB neemt hiervoor de eindverantwoordelijkheid, creëert de kaders en stelt de criteria vast. Op deze wijze krijgen de kleine, unieke opleidingen blijvend de aandacht die noodzakelijk is en wordt de noodzakelijke kennis en expertise opgebouwd en bewaard. Dit advies is met inbreng van SOS Vakmanschap tot stand gekomen.

c. Advies voor het behouden van kleine, unieke opleidingen

Om deze kleine, unieke opleidingen te kunnen beschermen zijn twee zaken nodig:

1. Een 'loket- en expertisepunt'

a. 'Eén loket', dat herkenbaar en zichtbaar is waar zeldzame specialistische beroepen en opleidingen terecht kunnen wanneer zij zich in hun voortbestaan bedreigd voelen. Dit loket beoordeelt tevens op basis van een (voorlopige) beslisboom of een melding inderdaad een kleine, unieke opleiding voor een zeldzaam specialistisch beroep met een reëel arbeidsmarktperspectief betreft.

b. Een 'expertisepunt', dat beroepsgroep en onderwijsinstelling(en) ondersteunt en organisatie- en realisatiekracht levert om een duurzaam opleidingsarrangement van de grond te krijgen.

2. Een 'bijzondere positie'

Wanneer een duurzaam opleidingsarrangement voor een zeldzaam, uniek beroep is neergezet (of reeds bestaat) kan het in aanmerking komen voor een 'bijzondere positie'. Met een 'bijzondere positie' kunnen opleidingsarrangementen voor zeldzame, unieke beroepen voor een bepaalde periode worden beschermd tegen bijvoorbeeld onnodige concurrentie. Aan de 'bijzondere positie' kunnen ook eigen voorwaarden, en waar nodig maatwerkafspraken, gekoppeld worden.

Uitgangspunt voor de voorgestelde aanpak is dat bedrijfsleven en onderwijs gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het macrodoelmatig en duurzaam organiseren van het onderwijs voor hun beroep. Ook zijn zij samen verantwoordelijk om zich gezamenlijk te melden bij het meldpunt indien de opleiding dreigt te verdwijnen.

d. Positionering van de uitvoering van het loket- & expertisepunt

De verantwoordelijkheid om een loket- en expertisepunt in te richten wordt belegd bij onderwijs en bedrijfsleven verenigd in SBB. Onder regie en verantwoordelijkheid van SBB vindt de uitvoering van het loket- en expertisepunt plaats door SOS Vakmanschap, met als werkorganisatie SVGB, binnen de kaders zoals opgesteld door SBB.

SOS Vakmanschap is als loket reeds bekend binnen het veld en heeft een groot netwerk met kleinschalige specialistische beroepen. Daarnaast is reeds veel expertise met het realiseren van maatwerk en opleidingsarrangementen beschikbaar.

e. Beslisboom

Om te bepalen of een melding inderdaad een kleine, unieke opleiding voor een zeldzaam specialistisch beroep met een reëel arbeidsmarktperspectief betreft, hanteert SBB (voorlopig) de volgende beslisboom:

- Is het beroep zeldzaam en specialistisch?
- Is de opleiding klein en uniek op NL-niveau?
- Is er toekomstperspectief (arbeidsmarktrelevant)?
- Is het voortbestaan van de opleiding (en de beroepsgroep) bedreigd?
- Zijn de beroepsgroep en het onderwijs gezamenlijk probleemeigenaar?

f. Werkwijze pilots

Indien een melding van een beroep danwel opleiding aan alle criteria van de beslisboom voldoet dan levert het expertisepunt organisatie- en realisatiekracht om een duurzaam opleidingsarrangement te realiseren. Een opleidingsarrangement voor zeldzame specialistische opleidingen is echter altijd maatwerk. SBB stelt daarom voor om tot 1 januari 2015 met een aantal pilots ervaringen op te doen om een goed beeld te krijgen van de specifieke mogelijkheden en uitdagingen voor de kleine, unieke opleidingen. Deze pilots kunnen informatie geven vanuit de praktijk over wat een 'bijzondere positie' precies behelst en welke eventuele 'eigen voorwaarden' en maatwerkafspraken benodigd zijn om aan de 'bijzondere positie' invulling te geven.

Ook kan hierbij ervaring opgedaan worden rondom de benodigde procedure voor het aanvragen van een bijzondere positie. Deze pilots worden uitgevoerd en gemonitord door SOS Vakmanschap in opdracht van SBB.

g. Minister van OCW

SBB zal in 2015 de minister van OCW adviseren of en zo ja welke maatregelen nodig zijn voor de kleine, unieke opleidingen. De inzichten uit de pilots vormen de basis voor een advies over hoe de 'bijzondere positie' concreet vorm kan krijgen.

h. Bekostiging

Het ministerie van OCW wordt om een tegemoetkoming in de basiskosten gevraagd om het loket- en expertisepunt voor de kleine, unieke opleidingen in stand te houden. Daarnaast wordt er een bijdrage gevraagd voor het uitvoeren en monitoren van een aantal pilots. Tot slot wordt, aan de partijen waarvoor een onderwijsarrangement opgesteld wordt, een bijdrage (indien mogelijk) in financiële zin danwel in natura gevraagd.